

Ο περί Καταχρηστικών Ρητρών σε Καταναλωτικές Συμβάσεις Νόμος του 1996 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 93(Ι) του 1996

**ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΕΙΣΑΓΕΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΕΣ ΡΗΤΡΕΣ
ΣΕ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΑΠΤΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ**

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός
τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Καταχρηστικών Ρητρών σε Καταναλωτικές Συμβάσεις Νόμος του 1996.

Ερμηνεία.

2. Στον παρόντα Νόμο, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετικά—

“Διευθυντής” σημαίνει το Διευθυντή της Υπηρεσίας Ανταγωνισμού και Προστασίας Καταναλωτών·

“δικαστήριο” σημαίνει οποιοδήποτε Επαρχιακό Δικαστήριο αρμόδιας δικαιοδοσίας·

“επιχείρηση” περιλαμβάνει εμπόριο ή επάγγελμα, καθώς και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες οποιοδήποτε κυβερνητικού τμήματος ή τοπικής ή δημόσιας αρχής·

“καταναλωτής” σημαίνει κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο, κατά την κατάρτιση σύμβασης στην οποία εφαρμόζεται ο παρών Νόμος ενεργεί για σκοπούς οι οποίοι είναι άσχετοι με την άσκηση της επιχείρησής του·

“προμηθευτής” σημαίνει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο προμηθεύει αγαθά ή υπηρεσίες και το οποίο, κατά την κατάρτιση σύμβασης στην οποία εφαρμόζεται ο παρών Νόμος, ενεργεί για σκοπούς σχετικούς με την άσκηση της επιχείρησής του·

“πωλητής” σημαίνει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο πωλεί αγαθά και το οποίο κατά τη σύναψη σύμβασης στην οποία εφαρμόζεται ο παρών Νόμος ενεργεί για σκοπούς σχετικούς με την άσκηση της επιχείρησής του.

Πεδίο
εφαρμογής.

3.—(1) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 4, ο παρών Νόμος τυγχάνει εφαρμογής σε κάθε ρήτρα σύμβασης που συνάπτεται μεταξύ πωλητή ή προμηθευτή και καταναλωτή και η οποία δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης.

(2) Όταν ρήτρα σύμβασης είναι διατυπωμένη κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, καμιά αμφισβήτηση του θεμιτού χαρακτήρα της δεν επιτρέπεται, εφόσον αυτή αφορά—

(α) Τον καθορισμό του κύριου αντικειμένου της σύμβασης· ή

(β) την αντιπροσωπευτικότητα της τιμής ή του ανταλλάγματος για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πωλήθηκαν ή παρασχέθηκαν.

(3) Για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου, ρήτρα θεωρείται ότι δεν αποτελεί αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, όταν έχει συνταχθεί εκ των προτέρων και ο καταναλωτής εκ των πραγμάτων δεν ήταν δυνατό να επηρεάσει το περιεχόμενό της, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε προσπάθειά του για το σκοπό αυτό.

(4) Το γεγονός ότι για ορισμένα στοιχεία κάποιας ρήτρας ή για μια μεμονωμένη ρήτρα υπήρξε ατομική διαπραγμάτευση, δεν αποκλείει την εφαρμογή του παρόντος Νόμου στο υπόλοιπο μέρος μιας σύμβασης, εφόσον η συνολική αξιολόγηση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, παρ' όλα αυτά, πρόκειται για συνήθη προκαθορισμένη σύμβαση.

(5) Εναπόκειται στον πωλητή ή στον προμηθευτή που ισχυρίζεται ότι μια ρήτρα υπήρξε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης να το αποδείξει.

(6) Οι διατάξεις του παρόντος Νόμου εφαρμόζονται με τις ανάλογες φραστικές αναπροσαρμογές και στις ρήτρες συμβάσεων για πώληση, μίσθωση ή οποιαδήποτε άλλη διάθεση ακίνητης ιδιοκτησίας.

4. Από την εφαρμογή του παρόντος Νόμου εξαιρούνται—

Εξαιρέσεις.

- (α) Οι συμβάσεις εργασίας·
- (β) οι συμβάσεις που αφορούν κληρονομικά δικαιώματα·
- (γ) οι συμβάσεις που αφορούν θέματα οικογενειακού δικαίου·
- (δ) οι συμβάσεις που αφορούν τη σύσταση και την οργάνωση εταιρειών ή συνεταιρισμών· και
- (ε) οι ρήτρες που ενσωματώθηκαν με σκοπό τη συμμόρφωση με—
 - (i) νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις της Κυπριακής Δημοκρατίας· ή
 - (ii) πρόνοιες ή αρχές διεθνών συμβάσεων στις οποίες η Κυπριακή Δημοκρατία είναι συμβαλλόμενο μέρος.

5.—(1) Για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου και τηρουμένων των εδαφίων (2) και (3) του παρόντος άρθρου, “καταχρηστική ρήτρα” θεωρείται κάθε ρήτρα η οποία, παρά την απαίτηση καλής πίστης, δημιουργεί σε βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισότητα ανάμεσα στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των μερών που απορρέουν από τη σύμβαση.

Καταχρηστικές ρήτρες.

(2) Η εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα μιας ρήτρας γίνεται, αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης, όλες οι κατά το χρόνο της σύναψης της σύμβασης περιστάσεις που περιβάλλουν την εν λόγω σύμβαση, καθώς και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται.

(3) Για να διαπιστωθεί κατά πόσο μια ρήτρα ικανοποιεί την απαίτηση καλής πίστης, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη τα ακόλουθα—

- (α) Η διαπραγματευτική δύναμη των μερών·
- (β) αν ο καταναλωτής δέχθηκε οποιεσδήποτε παροτρύνσεις, για να συμφωνήσει στη ρήτρα·
- (γ) αν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες πωλήθηκαν ή προμηθεύτηκαν κατόπιν ειδικής παραγγελίας του καταναλωτή και

(δ) ο βαθμός στον οποίο ο πωλητής ή προμηθευτής χειρίστηκαν δίκαια τον καταναλωτή.

Παράρτημα.

(4) Το Παράρτημα του παρόντος Νόμου περιέχει ενδεικτικό και μη εξαντλητικό κατάλογο ρητρών που δυνατό να θεωρηθούν καταχρηστικές.

Συνέπειες καταχρηστικών ρητρών.
Κεφ. 149.

6.—(1) Παρά τις διατάξεις του περί Συμβάσεων Νόμου, καταχρηστική ρήτρα σε σύμβαση μεταξύ πωλητή ή προμηθευτή και καταναλωτή δε δεσμεύει τον καταναλωτή.

(2) Η σύμβαση εξακολουθεί να δεσμεύει τους συμβαλλομένους, εκτός αν αυτή δε δύναται να συνεχίσει να υφίσταται χωρίς την καταχρηστική ρήτρα.

Ερμηνευτικός κανόνας για γραπτές συμβάσεις.

7. Ο πωλητής ή ο προμηθευτής οφείλει να διασφαλίζει ότι σε περίπτωση γραπτών συμβάσεων, οι ρήτρες διατυπώνονται με σαφή και κατανοητό τρόπο. Σε περίπτωση αμβιβολίας για την έννοια μιας γραπτής ρήτρας, υπερισχύει η ευνοϊκότερη για τον καταναλωτή ερμηνεία.

Επιλογή εφαρμοστέου δικαίου.

8. Παρά την ύπαρξη οποιουδήποτε συμβατικού όρου ο οποίος καθιστά ή σκοπεύει να καταστήσει εφαρμοστέο στη σύμβαση το δίκαιο άλλης επικράτειας πλην των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο παρών Νόμος τυγχάνει εφαρμογής αν—

(α) Ο όρος αυτός, κατά την κρίση του δικαστηρίου, έχει εισαχθεί στη σύμβαση κυρίως για να αποφευχθεί η εφαρμογή του παρόντος Νόμου ή

(β) κατά τη σύναψη της σύμβασης ο καταναλωτής είχε τη συνήθη διαμονή του στην Κυπριακή Δημοκρατία και τα αναγκαία μέτρα για τη σύναψη της σύμβασης είχαν ληφθεί στην επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας από τον καταναλωτή ή από άλλους για λογαριασμό του καταναλωτή.

Παρεμπόδιση της συνεχιζόμενης χρήσης καταχρηστικών ρητρών.

9.—(1) Ο Διευθυντής έχει καθήκον, κατόπιν υποβολής παραπόνου, να εξετάζει κατά πόσο οποιαδήποτε συμβατική ρήτρα που προορίζεται για γενική χρήση είναι καταχρηστική, εκτός αν το παράπονο αυτό είναι κατά την κρίση του επιπόλαιο ή οχληρό.

(2) Όταν ύστερα από εξέταση παραπόνου σχετικά με οποιαδήποτε συμβατική ρήτρα, σύμφωνα με το εδάφιο (1), ο Διευθυντής θεωρήσει ότι αυτή είναι καταχρηστική, δύναται, αν το θεωρήσει σκόπιμο, να αρχίσει διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου για την έκδοση απαγορευτικού διατάγματος, περιλαμβανομένου και προσωρινού διατάγματος, εναντίον οποιουδήποτε προσώπου το οποίο, κατά την κρίση του, χρησιμοποιεί ή εισηγείται τη χρήση τέτοιων ρητρών σε συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές.

(3) Ο Διευθυντής δύναται, αν το θεωρήσει σκόπιμο, να λάβει υπόψη του οποιαδήποτε ανάληψη δέσμευσης που δόθηκε προς αυτόν από πρόσωπο ή εκ μέρους οποιουδήποτε προσώπου, αναφορικά με τη συνεχιζόμενη χρήση τέτοιων ρητρών σε συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές.

(4) Ο Διευθυντής αιτιολογεί την απόφασή του να αποταθεί ή όχι, ανάλογα με την περίπτωση, για έκδοση απαγορευτικού διατάγματος σε σχέση με οποιοδήποτε παράπονο το οποίο, δυνάμει των διατάξεων του παρόντος άρθρου, έχει καθήκον να εξετάζει.

(5) Το δικαστήριο, ενώπιον του οποίου αποτελείται ο Διευθυντής σύμφωνα με το εδάφιο (2), μπορεί να εκδώσει απαγορευτικό διάταγμα, περιλαμβανομένου και προσωρινού διατάγματος, με όρους που θεωρεί κατάλληλους.

(6) Το απαγορευτικό ή το προσωρινό διάταγμα δύναται να αφορά όχι μόνο τη χρησιμοποίηση μιας συγκεκριμένης συμβατικής ρήτρας που προορίζεται για γενική χρήση, αλλά και τη χρησιμοποίηση οποιασδήποτε παρεμφερούς ρήτρας, ή ρήτρας που έχει τις ίδιες συνέπειες για τον καταναλωτή και χρησιμοποιείται ή σκοπείται να χρησιμοποιηθεί από τον καθ' ού η αίτηση.

(7) Ο Διευθυντής δύναται να μεριμνήσει για τη διάδοση τέτοιων πληροφοριών και συμβουλών, περιλαμβανομένων διαταγμάτων του δικαστηρίου, αναφορικά με την εφαρμογή του παρόντος Νόμου τις οποίες αυτός θεωρεί χρήσιμες για την εξυπηρέτηση του κοινού, καθώς και όλων των προσώπων που ενδεχομένως επηρεάζονται από τις διατάξεις του παρόντος Νόμου.

10.—(1) Ο παρών Νόμος τίθεται σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1997.

(2) Καμιά διάταξη του παρόντος Νόμου δεν τυγχάνει εφαρμογής σε συμβάσεις που έχουν καταρτιστεί πριν από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του.

Έναρξη της
ισχύος του
παρόντος
Νόμου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

(Άρθρο 5(4))

ΡΗΤΡΕΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΘΕΩΡΗΘΟΥΝ ΩΣ ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΕΣ

1. Ρήτρες που έχουν σκοπό ή αποτέλεσμα—

- (α) Να αποκλείουν ή να περιορίζουν την εκ του νόμου ευθύνη του πωλητή ή τον προμηθευτή σε περίπτωση θανάτου ή σωματικής βλάβης καταναλωτή, που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη του ίδιου του πωλητή ή του προμηθευτή·
- (β) να αποκλείουν ή να περιορίζουν κατά τρόπο ανάρμοστο τα εκ του νόμου δικαιώματα του καταναλωτή έναντι του πωλητή ή του προμηθευτή ή άλλου συμβαλλόμενου μέρους σε περίπτωση μη πλήρους ή μερικής εκτέλεσης ή πλημμελούς εκτέλεσης οποιασδήποτε από τις συμβατικές υποχρεώσεις εκ μέρους του πωλητή ή του προμηθευτή, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας συμψηφισμού οφειλής έναντι του πωλητή ή του προμηθευτή με απαίτηση που θα είχε ο καταναλωτής έναντι αυτού·
- (γ) να αποκλείουν το δικαίωμα υπαναχώρησης του καταναλωτή, ενώ η εκτέλεση των υποχρεώσεων του πωλητή ή του προμηθευτή υπόκειται σε όρο, η εκπλήρωση του οποίου εξαρτάται από τη βούλησή του και μόνο·
- (δ) να επιτρέπουν στον πωλητή ή στον προμηθευτή να παρακρατεί τα ποσά που έχει καταβάλει ο καταναλωτής όταν ο καταναλωτής υπαναχωρώντας δε δέχεται να συνάψει ή να εκτελέσει τη σύμβαση, χωρίς να προβλέπεται δικαίωμα του καταναλωτή να λάβει ισοδύναμη αποζημίωση από τον πωλητή ή τον προμηθευτή όταν ο τελευταίος είναι το μέρος που υπαναχωρεί·
- (ε) να επιβάλλουν στον καταναλωτή που δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του δυσανάλογα ψηλή αποζημίωση·

- (στ) να επιτρέπουν στον πωλητή ή στον προμηθευτή να καταγγέλλει τη σύμβαση κατά την κρίση του, ενώ η ίδια ευχέρεια δεν αναγνωρίζεται στον καταναλωτή, καθώς και να επιτρέπουν στον πωλητή ή στον προμηθευτή να παρακρατεί τα ποσά που έχουν καταβληθεί για παροχές που δεν έχουν ακόμα παρασχεθεί από αυτόν στην περίπτωση που τη σύμβαση καταγγέλλει ο ίδιος ο πωλητής ή ο προμηθευτής·
- (ς) να επιτρέπουν στον πωλητή ή στον προμηθευτή να καταγγέλλει χωρίς εύλογη προειδοποίηση σύμβαση αόριστης διάρκειας, εκτός αν συντρέχει σοβαρός λόγος·
- (η) να παρατείνεται αυτομάτως η ισχύς σύμβασης ορισμένης διάρκειας στην απουσία αντίθετης δήλωσης του καταναλωτή, ενώ ως προθεσμία για τη δήλωση αυτής της βούλησης του καταναλωτή περί μη παράτασης έχει οριστεί μια ημερομηνία που απέχει υπερβολικά από τη λήξη της σύμβασης·
- (θ) να συνάγουν αμετάκλητα την εκ μέρους του καταναλωτή αποδοχή ρητρών τις οποίες δεν είχε καμία πραγματική δυνατότητα να γνωρίζει πριν συνάψει τη σύμβαση·
- (ι) να επιτρέπουν στον πωλητή ή στον προμηθευτή να τροποποιεί μονομερώς τους όρους της σύμβασης χωρίς σοβαρό λόγο ο οποίος να προβλέπεται στη σύμβαση·
- (ια) να επιτρέπουν στους πωλητές ή στους προμηθευτές να τροποποιούν μονομερώς και χωρίς σοβαρό λόγο τα χαρακτηριστικά του προς παράδοση προϊόντος ή της προς παροχή υπηρεσίας·
- (ιβ) να προβλέπουν ότι η τιμή των αγαθών καθορίζεται κατά τη στιγμή της παράδοσης ή να παρέχουν στον πωλητή αγαθών ή στον παρέχοντα υπηρεσίες το δικαίωμα να αυξάνει τις τιμές του, χωρίς ο καταναλωτής να έχει, και στις δύο περιπτώσεις, αντίστοιχο δικαίωμα που να του επιτρέπει να λύει τη σύμβαση στην περίπτωση που η τελική τιμή είναι πολύ ψηλή σε σχέση με την τιμή που συμφωνήθηκε κατά τη σύναψη της σύμβασης·
- (ιγ) να παρέχουν στον πωλητή ή στον προμηθευτή το δικαίωμα να καθορίζει αν τα εμπορεύματα που παραδίδονται ή οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι σύμφωνες με τους όρους της σύμβασης, ή να του παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να ερμηνεύει μια οποιαδήποτε ρήτρα της σύμβασης·
- (ιδ) να περιορίζουν την υποχρέωση του πωλητή ή τον προμηθευτή να τηρεί τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει οι εντολοδόχοι ή οι αντιπρόσωποί του ή να εξαρτά την τήρηση των υποχρεώσεών του από την τήρηση ειδικής τυπικής διαδικασίας·
- (ιε) να υποχρεώνουν τον καταναλωτή να εκπληρώνει όλες τις υποχρεώσεις του, ενώ ο πωλητής ή ο προμηθευτής δεν εκπληρώνει τις δικές του·

- (ιστ) να προβλέπουν τη δυνατότητα εκχώρησης της σύμβασης από τον πωλητή ή στον προμηθευτή, όταν αυτή ενδέχεται να δημιουργεί ελάττωση των εγγυήσεων για τον καταναλωτή, χωρίς αυτός να είναι σύμφωνος·
- (ιζ) να καταργούν ή να παρεμποδίζουν την προσφυγή ενώπιον δικαστηρίου ή την άσκηση ένδικων μέσων από τον καταναλωτή, ιδίως με το να υποχρεώνουν τον καταναλωτή να καταφεύγει αποκλειστικά σε διαιτησία μη καλυπτόμενη από νομικές διατάξεις, με το να περιορίζουν μη προσηκόντως τα αποδεικτικά μέσα του καταναλωτή, ή με το να επιβάλλουν σ' αυτόν το βάρος της απόδειξης το οποίο, σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο, φέρει κανονικά άλλος συμβαλλόμενος.

2. Πεδίο εφαρμογής των υποπαράγραφων (ζ), (ι) και (ιβ)—

- (α) Η υποπαράγραφος (ζ) δεν επηρεάζει τις ρήτρες με τις οποίες ο προμηθευτής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών επιφυλάσσεται του δικαιώματός του να λύσει σύμβαση αορίστου χρόνου μονομερώς και χωρίς προειδοποίηση, εφόσον συντρέχει βασικός λόγος, αρκεί να επιβαρύνεται ο πωλητής ή ο προμηθευτής με την υποχρέωση να πληροφορεί αμέσως το άλλο ή τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη·
- (β) η υποπαράγραφος (ι) δεν επηρεάζει τις ρήτρες με τις οποίες ο προμηθευτής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών επιφυλάσσεται του δικαιώματός του να τροποποιεί το επιτόκιο που οφείλεται από τον καταναλωτή ή που οφείλεται σε αυτόν, ή το ποσό όλων των άλλων επιβαρύνσεων των σχετικών με τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες χωρίς καμία προειδοποίηση σε περίπτωση βάσιμου λόγου, αρκεί ο πωλητής ή ο προμηθευτής να επιβαρύνεται με την υποχρέωση να πληροφορεί αμέσως το άλλο ή τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη και αυτά ή αυτά να είναι ελεύθερα να καταγγείλουν πάραυτα τη σύμβαση·

Η υποπαράγραφος (ι) δεν επηρεάζει εξάλλου τις ρήτρες με τις οποίες ο πωλητής ή προμηθευτής επιφυλάσσεται του δικαιώματός του να τροποποιήσει μονομερώς τους όρους μιας σύμβασης αορίστου χρόνου, εφόσον όμως θα τον βαρύνει η υποχρέωση να προειδοποιήσει εντός εύλογου χρονικού διαστήματος τον καταναλωτή, ο οποίος και παραμένει ελεύθερος να καταγγείλει τη σύμβαση·

- (γ) οι υποπαράγραφοι (ζ), (ι) και (ιβ) δεν εφαρμόζονται όταν πρόκειται για—
- συναλλαγές που αφορούν κινητές αξίες και προϊόντα ή υπηρεσίες η τιμή των οποίων υπόκειται στις διακυμάνσεις επιτοκίου της χρηματαγοράς που δεν ελέγχει ο πωλητής ή ο προμηθευτής· και
 - συμβάσεις αγοράς ή πώλησης συναλλάγματος, ταξιδιωτικών επιταγών ή διεθνών ταχυδρομικών ενταλμάτων που έχουν εκδοθεί σε συνάλλαγμα·
- (δ) η υποπαράγραφος (ιβ) δεν επηρεάζει τις ρήτρες τιμαριθμικής αναπροσαρμογής της τιμής, εφόσον οι ρήτρες αυτές είναι νόμιμες και ο τρόπος μεταβολής της τιμής περιγράφεται επακριβώς.